

KIỂM SOÁT VỀ PHÂN CẤP, PHÂN QUYỀN TRONG HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA

TRẦN THỊ DIỆU OANH*

Các quy định pháp luật về kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực đối với bộ máy nhà nước, chính quyền địa phương ngày càng được hoàn thiện, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước. Tuy nhiên, quá trình phân cấp, phân quyền vẫn còn một số bất cập, hạn chế, dẫn đến cần thiết phải có kiểm soát phân cấp, phân quyền. Bài viết phân tích thực trạng và đề xuất giải pháp bảo đảm kiểm soát đối với phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Kiểm soát; phân cấp, phân quyền; hành chính nhà nước; quản trị quốc gia.

Legal provisions on the inspection, supervision, and control of power within the state apparatus and local governments are continuously improving, thereby enhancing the effectiveness and efficiency of decentralization, devolution in state administration. However, despite these improvements, the process still encounters certain drawbacks and limitations, necessitating control over decentralization. This article analyzes the current situation and proposes solutions to ensure effective control of decentralization and devolution in state administration, aligning with the requirements of national governance in Vietnam.

Keywords: Control; decentralization; devolution state administration; national governance.

NGÀY NHẬN: 17/3/2024

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 23/4/2024

NGÀY DUYỆT: 18/5/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.340.2024.857>

1. Đặt vấn đề

Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 08/11/2022 của Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ sáu (khóa XIII) về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới, có quan điểm: "... quyền lực nhà nước là thống nhất, được phân công

rành mạch, phối hợp chặt chẽ, phân cấp, phân quyền và kiểm soát hiệu quả giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp dưới sự giám sát của Nhân dân"¹. Trong đó, nhận định: "Quyền lực nhà nước chưa được kiểm

* PGS.TS, Học viện Hành chính Quốc gia

soát hiệu quả, cơ chế kiểm soát quyền lực chưa hoàn thiện”². Điều này, thể hiện thể chế, thiết chế kiểm soát quyền lực bên trong cũng như bên ngoài bộ máy nhà nước còn những hạn chế, thiếu sót khiến cho cơ chế này chưa đáp ứng được các yêu cầu thực tiễn đang đặt ra. Việc nghiên cứu về lý luận, thực tiễn và luật thực định về kiểm soát phân quyền, phân cấp trong hành chính nhà nước để bảo đảm quản lý hiệu lực, hiệu quả đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia trong bối cảnh hiện nay là vấn đề được đặt ra.

2. Một số quan niệm chung về kiểm soát phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước ở Việt Nam

Quản trị quốc gia được xác định trong Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng: “Xây dựng và thực thi pháp luật, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch nâng cao chất lượng, hiệu quả quản trị quốc gia”³ đồng thời xác định: “Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, phân cấp, phân quyền, ủy quyền gắn với tăng cường kỷ luật, kỷ cương, trách nhiệm...”⁴. Quản trị quốc gia, trong đó không chỉ có chủ thể nhà nước tham gia quản lý nhà nước, nhiều chủ thể khác trong quốc gia cùng tham gia và cùng chịu trách nhiệm, vì vậy, phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước, trước hết phải tính đến phân công, phân quyền, chuyển giao các công việc giữa nhà nước và xã hội (nhà nước nhỏ - xã hội lớn), phân cấp, phân quyền giữa trung ương và địa phương, các cấp chính quyền địa phương theo nguyên tắc “cấp tốt nhất”, đồng bộ, kịp thời, tính đến mô hình chính quyền đô thị, chính quyền nông thôn, sự tham gia của người dân, các thiết chế khác trong quản lý nhà nước, trong bối cảnh chuyển đổi số.

Phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước thể hiện mối quan hệ giữa trung ương và địa phương và mối quan hệ đó được hình thành trong quá trình tổ chức và thực

hiện quyền lực nhà nước. Khoa học pháp lý, khi đề cập tới mối quan hệ giữa trung ương và địa phương thường sử dụng thuật ngữ thông dụng là phân quyền và đôi khi, một khái niệm khác tương đương như “phân cấp”. Phân cấp, phân quyền trong bộ máy nhà nước tiếp cận là giữa chính quyền Trung ương và chính quyền cấp tỉnh, các cấp chính quyền địa phương của chính quyền địa phương. Điều 112 *Hiến pháp* năm 2013 quy định. Các nhiệm vụ, quyền hạn của chính quyền địa phương được xác định trên cơ sở phân định thẩm quyền giữa các cơ quan nhà nước ở trung ương và địa phương, của mỗi cấp chính quyền địa phương.

Tại Điều 11, 12, 13 *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019) quy định rõ về “phân định thẩm quyền”. Theo đó, phân định thẩm quyền được thực hiện theo hai hình thức là phân cấp và phân quyền, trong đó phân cấp là việc cơ quan nhà nước ở trung ương và địa phương được quyền phân cấp cho chính quyền địa phương hoặc cơ quan nhà nước cấp dưới thực hiện một hoặc một số nhiệm vụ, quyền hạn. Còn phân quyền là quan niệm thể hiện tư duy mới trong lý luận, trong tổ chức bộ máy nhà nước nói chung, tổ chức chính quyền địa phương nói riêng, lần đầu tiên thuật ngữ này được thể hiện trong *Luật Tổ chức chính quyền địa phương*.

Phân quyền được thể hiện trong văn bản luật, trên cơ sở được phân quyền, các cơ quan từ trung ương đến chính quyền địa phương các cấp tiếp tục phân cấp xuống cho cấp dưới cùng với các điều kiện bảo đảm thực hiện. Chính quyền được phân cấp có trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn; trách nhiệm của cơ quan, chính quyền đã phân cấp. Đối với phân quyền, chính quyền được phân quyền tự chủ và tự chịu trách nhiệm về việc thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn được phân quyền.

Điều 5 *Hiến pháp* năm 2013 nêu rõ: “Phân cấp, phân quyền hợp lý giữa Chính phủ và chính quyền địa phương, bảo đảm quyền quản lý thống nhất của Chính phủ và phát huy tính chủ động sáng tạo và tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương” và một số nội dung phân cấp quan trọng, tạo cơ sở cho tiếp tục đẩy mạnh phân cấp hợp lý trên các lĩnh vực, lần đầu tiên nguyên tắc phân quyền hợp lý trong tổ chức và hoạt động của Chính phủ được khẳng định. Đây là cơ sở tiền đề cho việc xây dựng Chính phủ phân quyền trong quan hệ với chính quyền địa phương.

Chính phủ tập trung vào hoạch định thể chế, chính sách, xây dựng chiến lược, cải cách thủ tục hành chính, tạo lập môi trường pháp lý thuận lợi, nâng cao năng lực, hiệu quả chỉ đạo thực hiện kiểm tra, thanh tra, tổ chức thực hiện *Hiến pháp*, pháp luật. Chính phủ thống nhất quản lý quy hoạch phát triển kinh tế, bảo vệ môi trường, quyết định đầu tư công từ ngân sách trung ương, chỉ ủy quyền cho chính quyền cấp tỉnh trong trường hợp cần thiết. Nghị quyết số 99/NQ-CP ngày 24/6/2020 của Chính phủ về đẩy mạnh phân cấp quản lý nhà nước theo ngành và lĩnh vực, Nghị quyết số 04/NQ-CP ngày 10/01/2022 của Chính phủ về đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong quản lý nhà nước đã đề ra mục tiêu phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm của từng cấp, từng cơ quan hành chính nhà nước, đặc biệt là sự quản lý tập trung, thống nhất của Chính phủ.

Việc phân định thẩm quyền giữa các cấp chính quyền địa phương bảo đảm phát huy tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm, khai thác tối đa các tiềm năng của địa phương. Mỗi cấp chính quyền địa phương, có thể thực hiện một hoặc một số nhiệm vụ của cơ quan nhà nước ở cấp trên nhưng dựa trên cơ sở

một việc không giao quá hai cấp hành chính quản lý dựa trên cơ sở những điều kiện thực hiện nhiệm vụ tương ứng, dựa trên sự kiểm tra, giám sát của cơ quan nhà nước ở cấp trên đối với chính quyền địa phương.

Phân cấp, phân quyền thể hiện trên các nội dung sau: phân định thẩm quyền giữa các cấp chính quyền (trong đó có các lĩnh vực cơ bản bao gồm quản lý, cung ứng dịch vụ công; tổ chức bộ máy chính quyền địa phương; nguồn nhân lực; ngân sách, tài chính); điều kiện bảo đảm thực hiện phân cấp, phân quyền và kiểm soát phân cấp, phân quyền để bảo đảm hiệu lực, hiệu quả của hoạt động này.

Phân cấp, phân quyền phải chịu sự kiểm tra, giám sát và kiểm soát việc thực hiện quyền lực, các nhiệm vụ, quyền hạn, bảo đảm cả tính hợp pháp và tính hợp lý. Kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực là đòi hỏi khách quan để bảo đảm trật tự cũng như hiệu lực, hiệu quả hoạt động của tổ chức.

Phân cấp, phân quyền trong hành chính là một quy luật tất yếu, nhưng phân cấp, phân quyền phải đồng bộ với tổ chức bộ máy, con người, tài chính để thực thi tốt chức năng, nhiệm vụ được giao. Vì vậy, cần phải có sự kiểm soát để cả hai chiều là trung ương và địa phương trong quá trình phân cấp, phân quyền phải thực hiện tốt các nguyên tắc phân cấp, phân quyền.

Cơ quan phân cấp, phân quyền phải xác định được các nhiệm vụ, điều kiện bảo đảm phân cấp, phân quyền; cơ quan được phân cấp, phân quyền phải chịu trách nhiệm thực hiện các nhiệm vụ được phân cấp, phân quyền. Do vậy, kiểm soát phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước là cách thức, phương thức do các chủ thể khác nhau thực hiện nhằm bảo đảm hiệu lực, hiệu quả hoạt động phân cấp, phân quyền trong hành chính.

3. Thực trạng kiểm soát phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước ở Việt Nam

Thời gian qua, luật về kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực đối với bộ máy nhà nước, chính quyền địa phương ngày càng được hoàn thiện góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước; đặc biệt đã tạo điều kiện cho người dân tham gia công việc quản lý, giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước, thực hiện dân chủ, thúc đẩy quản trị quốc gia trong bối cảnh cảnh hội nhập.

Đẩy mạnh và hoàn thiện cơ chế phân cấp, phân quyền nhằm phân định rõ nhiệm vụ và quyền hạn, thẩm quyền và trách nhiệm giữa Chính phủ với các bộ, ngành; giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, ngành với chính quyền địa phương gắn với hoàn thiện hệ thống pháp luật đầy đủ, đồng bộ thống nhất, kịp thời, khả thi, ổn định, công khai, minh bạch, có sức cạnh tranh quốc tế, lấy quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người dân, doanh nghiệp làm trọng tâm, bảo đảm phát huy tính chủ động, sáng tạo, đề cao tinh thần trách nhiệm của từng cấp, từng ngành, nhất là người đứng đầu; đồng thời, tăng cường thanh tra, kiểm tra, giám sát, kiểm soát việc thực hiện quyền lực nhà nước chặt chẽ bằng các quy định của Đảng và Nhà nước, góp phần xây dựng nền hành chính nhà nước dân chủ, chuyên nghiệp, hiện đại, trong sạch, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và phục vụ Nhân dân.

Theo các báo cáo của các ngành thống kê hàng năm, mỗi phương thức kiểm soát đều được chú trọng để bảo đảm hiệu lực, hiệu quả trong thời gian qua. Đối với hoạt động kiểm tra tình hình tổ chức, hoạt động và công tác chỉ đạo, điều hành của cơ quan hành chính, kịp thời nắm tình hình và

hướng dẫn các cơ quan, đơn vị thực hiện tốt hơn nhiệm vụ được giao, nâng cao hiệu lực hiệu quả trong quản lý nhà nước, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, trách nhiệm phục vụ Nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức.

Đối với hoạt động thanh tra, Thanh tra Chính phủ đã đánh giá hoạt động của ngành Thanh tra có nhiều đổi mới, tập trung triển khai nhiều giải pháp khắc phục những hạn chế trong công tác thanh tra từ những năm trước, trong đó tiếp tục đổi mới phương pháp, cách thức tiến hành thanh tra, xử lý sau thanh tra nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả của công tác thanh tra... Qua thanh tra, đã phát hiện, kiến nghị xử lý nghiêm vi phạm pháp luật; chấn chỉnh, khắc phục những bất cập, sơ hở trong quản lý, chỉ đạo, điều hành và trong việc ban hành chính sách, pháp luật... Tuy nhiên, trong hoạt động thanh tra vẫn còn những hạn chế, như: một số cuộc thanh tra còn kéo dài khi xây dựng báo cáo và kết luận thanh tra. Công tác quản lý nhà nước về hoạt động thanh tra chưa thường xuyên, hiệu quả chưa cao. Kết quả đôn đốc, xử lý về thanh tra của các bộ, ngành, địa phương chưa đạt yêu cầu đề ra. Đối với Tài phán hành chính, thông qua hoạt động xét xử của Tòa án đối với các quyết định hành chính, hành vi hành chính của cơ quan nhà nước, xem xét lại bằng cơ chế tài phán đối với các quyết định, hành vi hành chính trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ được phân cấp, phân quyền, qua báo cáo của ngành Tòa án, số lượng khiếu kiện đối với quyết định hành chính ngày càng tăng, số lượng các quyết định bị hủy, sửa... đã hình thành một cơ chế kiểm soát hiệu quả trong thực hiện các nhiệm vụ phân cấp, phân quyền của các cấp chính quyền.

Đối với hoạt động giám sát, quy trình thực hiện hoạt động giám sát ngày càng có

chất lượng, năng lực đại biểu giám sát được nâng cao, hoạt động chất vấn và trả lời chất vấn ngày càng được nâng lên và đi vào thực chất... Tuy nhiên, hoạt động chất vấn vẫn còn những hạn chế: số lượng chất vấn ở mỗi kỳ họp còn ít, chưa phản ánh hết những vấn đề bức xúc, nổi cộm ở địa phương; vẫn còn tình trạng đại biểu nể nang, né tránh, ngại va chạm trong hoạt động chất vấn; việc theo dõi, đôn đốc trả lời chất vấn chưa được quan tâm đúng mức, nên tỷ lệ phản hồi ý kiến chất vấn tại một số địa phương chưa cao; giải trình sau chất vấn, hoặc xử lý kết luận sau giám sát còn chưa hiệu quả. Giám sát của xã hội được hoàn thiện về thể chế, thiết chế và tổ chức thực thi nhưng một số phương thức giám sát của xã hội còn hình thức, chưa huy động được sự tham gia của người dân và chưa có cơ chế bảo đảm cho sự giám sát của xã hội được hiệu quả.

Bên cạnh đó, quá trình phân cấp, phân quyền vẫn còn một số bất cập, hạn chế, dẫn đến cần thiết phải có kiểm soát phân cấp, phân quyền, như: (1) Quy định về phân định thẩm quyền giữa các cấp chính quyền địa phương đã có nhưng việc tổ chức thực hiện chưa thống nhất, còn biểu hiện phân tán, cục bộ, kỷ luật, kỷ cương hành chính chưa nghiêm, chưa chú trọng việc thanh tra, kiểm tra đối với những việc đã phân cấp cho địa phương; (2) Nhận thức, quan điểm về phân cấp, phân quyền vẫn còn nhiều tranh cãi, cách hiểu chưa thống nhất, dẫn đến thực thi chưa hiệu quả; các chủ trương, giải pháp phân cấp quản lý nhà nước, phân định thẩm quyền giữa trung ương và địa phương, giữa các cấp chính quyền địa phương chưa rõ ràng; vẫn còn tư tưởng lo ngại phân cấp mạnh dẫn đến tình trạng cục bộ, cát cứ, phân tán. Trong tổ chức chỉ đạo còn thiếu quyết tâm, mạnh dạn từ xây dựng, ban hành thể chế, chính sách đến tổ chức thực hiện,

chưa chú trọng đến tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm; (3) Hệ thống pháp luật thiếu đồng bộ, chưa đáp ứng với yêu cầu của phát triển kinh tế - xã hội của đất nước trong tình hình mới; cơ chế kiểm tra, giám sát chưa cụ thể, chưa có chế tài đủ mạnh; (4) Tỷ lệ cán bộ, công chức chuyên trách làm công tác giám sát còn hạn chế; (5) Việc phân cấp còn chưa đồng bộ với phân quyền, vẫn còn cơ chế kiểm soát của cấp trên qua các hình thức xin ý kiến, chấp thuận, cho phép; các quy định về tiêu chuẩn, quy chuẩn, định mức... chưa được sửa đổi, bổ sung kịp thời phù hợp với thực tiễn. Cơ quan phân cấp vẫn phải chịu trách nhiệm về việc mình phân cấp. Một số nhiệm vụ, quyền hạn của chính quyền địa phương cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã chưa được quy định rõ, vẫn còn một số nhiệm vụ cả ba cấp (tỉnh, huyện, xã) cùng thực hiện nhưng chưa rõ thẩm quyền và trách nhiệm của từng cấp trong quản lý; (6) cơ chế kiểm soát của xã hội đối với phân cấp, phân quyền chưa hiệu quả...

4. Giải pháp bảo đảm kiểm soát đối với phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia ở Việt Nam

Một là, hoàn thiện quy định pháp luật và tổ chức thi hành pháp luật về phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia ở Việt Nam, nhận thức đúng trong quá trình xây dựng và ban hành quy định pháp luật phân quyền trong hành chính, qua thời gian thực hiện phân cấp, phân quyền, cần tính đến hiệu lực, hiệu quả quá trình phân cấp các lĩnh vực để xác định các vấn đề về phân cấp, phân quyền trong thời gian tới. Xác định việc gì xã hội thực hiện thì phân quyền/chuyển giao cho xã hội, phân quyền cho các cấp chính quyền theo văn bản luật - thực chất là xác định rõ nhiệm vụ, quyền

hạn trách nhiệm của mỗi cấp trong các lĩnh vực và thẩm quyền chung của mỗi cấp (nếu có phân cấp giữa cơ quan hành chính cấp trên và cấp dưới trong hệ thống hành chính thì phải được sự thỏa thuận đồng ý của cơ quan được phân cấp, cùng với đó là những điều kiện bảo đảm cho việc phân cấp và sau này sẽ không cần phân cấp nữa theo cách hiểu của Luật thực định ở Việt Nam hiện nay, nếu đã phân định rõ cấp nào làm việc gì theo nguyên tắc “cấp tốt nhất” và chịu trách nhiệm đối với thẩm quyền được giao).

Hai là, trên cơ sở nhận thức đúng về phân cấp, phân quyền, nhận thức đúng về kiểm soát phân cấp, phân quyền trong hành chính nhà nước là để giúp phân cấp, phân quyền đúng pháp luật và hiệu quả. Tuy nhiên, hiện nay, việc phân cấp, phân quyền phải tính đến năng lực và điều kiện bảo đảm thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn được phân cấp, phân quyền và cần tính đến khả năng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực đối với các cấp chính quyền.

Ba là, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, hoạt động kiểm tra của Đảng đối với các nhiệm vụ, quyền hạn của các cấp chính quyền dựa trên thẩm quyền, tăng cường nhận thức, quyết tâm chính trị của các cấp, ban, ngành cùng sự đồng thuận của người dân trong phân cấp, phân quyền cũng như trong kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực. Vai trò của các cấp ủy đảng và người đứng đầu cơ quan, đơn vị là rất quan trọng trong việc thực hiện kiểm soát phân cấp, phân quyền để phân cấp, phân quyền hiệu quả.

Bốn là, nâng cao hiệu quả các phương thức kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, giám sát... phân cấp, phân quyền trong hành chính. Chế tài nghiêm minh, hữu hiệu để phòng ngừa và xử lý các hành vi vi phạm.

Năm là, có cơ chế bảo đảm sự tham gia của người dân sẽ giúp cho quá trình đẩy

manh phân cấp, phân quyền đi đôi với kiểm tra, giám sát, kiểm soát chặt chẽ quyền lực, đổi mới từ thể chế, thiết chế, cách thức tổ chức thực hiện, vận hành theo nguyên tắc dân chủ, bảo đảm các quyền của Nhân dân, bảo đảm để phát huy tối người dân tham gia các hoạt động quản lý nhà nước.

Sáu là, bảo đảm cơ chế xét xử của Tòa án đối với hoạt động phân cấp, phân quyền trong hành chính nhằm kiểm soát hoạt động này thông qua trình tự tố tụng bảo đảm công lý, công bằng. □

Chú thích:

1, 2. Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 08/11/2022 của Hội nghị Ban Chấp hành trung ương Đảng lần thứ sáu (khóa XIII) về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới.

3, 4. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 132, 132.

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Bá Chiến, Trần Thị Diệu Oanh, Vũ Thị Mỹ Hằng. *Kiểm soát quyền lực trong phân cấp, phân quyền*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2024.

2. *Hiến pháp* năm 2013.

3. *Luật Tổ chức Chính phủ* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019).

4. *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019).

5. Phan Trung Lý. *Công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình của các cơ quan hành chính nhà nước*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.

6. Trần Thị Diệu Oanh. *Phân định thẩm quyền các cấp chính quyền địa phương*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2022.

7. Phạm Hồng Thái. *Tổ chức và thực hiện quyền hành pháp*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2023.

8. Vũ Thư. *Tổ chức thực hiện quyền lực của chính quyền địa phương*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2023.